

קיצור הדף היומי

י"ד בְּחֶשְׁוֹן תשפ"ב ראש השנה • יא

מתי העולם נברא

לא

רבי אליעזר: **בתשרי** נברא העולם, **בתשרי** נולדו אבות, **בתשרי** מתו אבות, **בפסח** נולד יצחק, **בר"ה** נפקדה שרה רחל וחנה, **בר"ה** יצא יוסף מבית האסורין, **בר"ה** בטלה עבודה מאבותינו במצרים, **בניסן** נגאלו, **בתשרי** עתידין ליגאל.
רבי יהושע: **בניסן** נברא העולם, **בניסן** נולדו אבות, **בניסן** מתו אבות, [ועל השאר לא חלק]
בניסן נגאלו, ובניסן עתידין ליגאל.

ר"א מוכיח: 'תדשא הארץ עץ פרי'

זהו חודש שהארץ **מלאה** דשאים ואילן **מלא** פירות, וזמן רביעה הוא, דירדו גשמים, ד'ואר יעלה מן הארץ'.

ר"ה מוכיח: 'ותוצא הארץ דשא... ועץ עשה פרי.'

הוא חדש ניסן שהארץ **מוציאה** דשאים ואילן **מוציא** פירות. וזמן זיווג בהמה וחיה ד'לבשו כרים הצאן... יתרועעו וגו'.
ור"א: ד'עץ עשה פרי' - לברכה לדורות.
ולר"ה: ד'עץ פרי' ראוי לפרי מיד.
כריב"ל: כל מעשה בראשית בקומתן, לדעתן, ולצביון נבראו. ד'ויכלו השמים והארץ וכל **צבאם**, תקרי צביונם.

ר"א: דבתשרי נולדו האבות

ד'בירח האתנים בחג - שנולדו בו איתני עולם. לשון תקיפות מ'אתן מושבך', ושמעו ההרים.. והאתנים מוסדי ארץ, וההרים הם אבות דמדלג על ההרים מקפץ על הגבעות.
'מדלג על ההרים' - בזכות אבות, 'מקפץ על הגבעות' - בזכות אמהות.

רבי יהושע: בניסן נולדו אבות

'בחדש זיו' - אייר שנולדו בו כבר זיותני עולם.
ולר"א: 'בחדש זיו' שיש בו זיו לאילני. שמברך ברכת האילנות ולר"י: איתנים - דתקיפי במצוות ולכו"ע: חודש שנולדו בו מתו דבן מאה ועשרים שנה אנכי היום'. - היום מלאו ימי ושנותי, שהקב"ה ממלא שנות צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, ד'את מספר ימיך אמלא'.

בפסח נולד יצחק 'למועד אשוכ אלך' עמד בחג, ואמר שתלד בפסח, וילדה בשבעה חודשים, - דשנה מעוברת היתה, ואפי' שימי טומאתה מחסרים מז' חודשים. - יולדת לשבעה יולדת למקוטעין, ד'ויחי לתקפות הימים' - מיעוט תקופות שתיים, ומיעוט ימים שנים.

בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה,

לא

ר"א: זכירה **ברחל** 'ויזכר אלהים את רחל', וזכירה **בחנה** 'ויזכרה ה', וזכירה מר"ה, 'שבתון זכרון תרועה'.
פקידה **בחנה**: 'כי פקד ה' את חנה', **בשרה** ו'ה' פקד את שרה'.

בר"ה יצא יוסף מבית האסורין,

'תקעו בחדש שופר וגו ערות ביהוסף שמו בצאתו וגו'.

בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים -

ד'והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים', והתם 'הסירותי מסבל שכמו'.

ר"א מוכיח: **בניסן נגאלו** - כדאמרינן.

בתשרי עתידין ליגאל - שופר שופר

ד'תקעו בחדש שופר', מ'ביום ההוא יתקע בשופר גדול'.

רבי יהושע: **בניסן** נגאלו, **ובניסן** עתידין ליגאל. 'ליל שמרים' - ליל המשומר לגאולה מששת ימי בראשית.
ר"א: - לילה המשומר ובא מן המזיקין.

פלוגתת ר"י ור' יהושע בבריאת העולם - לטעמם

ד'בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני ב'י"ז יום לחדש'.

רבי יהושע: **י"ז באייר היה**, יום שמזל כימה שוקע ביום ומעינות מתמעטין, ומתוך ששינו מעשיהן - שינה הקב"ה עליהם מעשה בראשית, והעלה מזל כימה ביום, ונטל שני כוכבים מכימה, והביא מבול לעולם.

• רבי אליעזר: **י"ז במרחשון היה**, שהוא שני לדין, יום שמזל כימה עולה ביום, ומעינות מתגברים ומתוך ששינו מעשיהם שינה הקב"ה עליהם מעשה בראשית, והעלה מזל כימה ביום, ונטל שני כוכבים מכימה, והביא מבול לעולם.
והשינוי כר"ח דברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו, ד'ישכו הימים, והתם וחמת המלך שככה.

ת"ר: חכמי ישראל מונין למבול כר"א, ולתקופה כרבי יהושע. חכמי אומות העולם מונין אף למבול כרבי יהושע.

